

Inden for rammerne af den overføringskapacitet, som er udmeldt, anmelder brugerne af nettet deres planer for elproduktion, elforbrug og elhandel for driftsdøgnet til den systemansvarlige virksomhed. Brugere af nettet er de aktører, som deltager i elmarkedet: Elproducenter, elhandlere og forbrugere, som køber elektricitet direkte. Brugernes indmeldelser er baseret på forventede kommercielle handler i elmarkedet.

Inden driftsdøgnets start skal den systemansvarlige virksomhed godkende planerne. Den systemansvarlige virksomhed kan i forbindelse med godkendelsen stille krav om omlægninger i planerne under hensyn til forsyningssikkerheden, herunder op- og nedreguleringer eller opstart af elproduktionsanlæg. Den systemansvarlige virksomheds reguleringer i planfasen sker mod betaling, med mindre reguleringerne er begrundet i manglende plads i nettet i forhold til den udmeldte overføringskapacitet, eller der er ubalance i den enkelte brugers planlagte elproduktion, forbrug eller handel.

Miljøvenlig elproduktion, som er omfattet af aftagepligt ifølge § 57, stk. 1, nr. 1, i elforsyningsloven (elproduktion fra decentrale, herunder industrielle kraftvarmeværker, vindmøller og andre VE-anlæg og affaldsforbrændingsanlæg), skal ikke anmeldes, og den systemansvarlige virksomhed kan ikke nedregulere denne produktion. Dette skal ses i sammenhæng med, at den systemansvarlige virksomhed skal aftage elektricitet fra disse anlæg på nettet til de i loven fastsatte afregningspriser. Den systemansvarlige virksomhed er tillige balanceansvarlig over for disse anlæg. Den systemansvarlige virksomhed skal i planfasen udarbejde prognose for den forventede aftagepligtige produktion og give denne produktion forrang til nettet fremfor anden elproduktion (prioriteret adgang).

Elektricitet fra VE-anlæg, som omfattes af § 59 a, dvs. VE-anlæg opført efter påbud udstedt i medfør af den tidligere elforsyningslov, er ikke længere omfattet af aftagepligt til bestemte afregningspriser efter § 57, stk. 1, nr. 1, og elektricitet fra disse anlæg sælges på elmarkedet. Den systemansvarlige virksomhed skal imidlertid stadig give elektricitet fra disse anlæg en prioriteret adgang til nettet på lige fod med anden VE-energi.

I selve driftsdøgnet, hvor der kan opstå ubalancer i forhold til den planlagte produktion og forbrug, kan den systemansvarlige virksomhed mod betaling requirere yderligere omlægninger af produktionen i forhold til de godkendte planer med henblik på at opretholde den tekniske kvalitet og balancen i elforsyningsnettet. Også her er den miljøvenlige elproduktion undtaget

fra reguleringen, og den systemansvarlige virksomhed kan således ikke pålægge disse anlæg at regulere deres produktion.

Kun i egentlige nødsituationer, d.v.s. ved overhængende risiko for netsammenbrud, under et sammenbrud, ved en genopbygning af nettet, kan den systemansvarlige virksomhed uden betaling nedregulere al elproduktion, også den aftagepligtige og prioriterede produktion.

De anlæg, som den systemansvarlige virksomhed har mulighed for at regulere med henblik på at opretholde balancen og den tekniske kvalitet i elsystemet, er således med de hidtil gældende regler i praksis kun de centrale kraft- og kraftvarmeværker.

Den øgede udbygning med decentrale kraftvarmeværker, VE-anlæg og affaldsforbrændingsanlæg har imidlertid medført et behov for, at den systemansvarlige virksomhed også får mulighed for at kunne regulere disse anlæg, da den prioriterede og aftagepligtige produktion herfra udgør en stadig større andel af den samlede elproduktion. Samtidig producerer disse anlæg ikke altid elektricitet på de tidspunkter, hvor der er den fornødne efterspørgsel. Decentrale og industrielle kraftvarmeværkers elproduktion er varmebunden, dvs. at den i høj grad er afhængig af varmebehovet, mens produktionen fra vindmøller er afhængig af vindforholdene. Derved øges risikoen for ubalancer i elsystemet. Denne risiko er størst i Jylland og på Fyn, hvor der er flest vindmøller. Den systemansvarlige virksomhed i Jylland og på Fyn har allerede i visse driftssituationer haft vanskeligheder med at sikre den tekniske kvalitet og balance i elsystemet på grund af overproduktion, også kaldet eloverløb. Ved den fortsatte VE-udbygning må dette problem ventes at tage til også i det østlige Danmark.

I langt de fleste situationer er det i dag teknisk muligt at eksportere eloverløbet til udlandet. I nogle tilfælde vil det imidlertid ikke være teknisk muligt at eksportere hele eloverløbet, f.eks. hvis det overstiger overføringskapaciteten på udlandsforbindelserne. Eloverløb, der ikke kan eksporteres, betegnes som »kritisk eloverløb«. Hvis der indtræder kritisk eloverløb, vil elforsyningssystemet bryde sammen. Kritisk eloverløb må derfor ikke forekomme i praksis, og produktionen vil derfor blive reduceret. For at undgå sådanne situationer er der behov for, at den systemansvarlige virksomhed skal kunne regulere de her omhandlede miljøvenlige elproduktionsanlæg i nødvendigt omfang.

En arbejdsgruppe, som blev nedsat af Energistyrelsen med deltagelse af de berørte interesseorganisationer, har i en rapport fra oktober 2001 beskrevet en